

Melkvee houden **moet ook leuk zijn**

Drie jaar geleden koos Sytze Holtrop in het Friese Rottum heel bewust voor de bouw van een nieuwe grupstal. Door secuur te werken, individueel te voeren en kwaliteitsrijk ruwvoer te winnen produceren de koeien gemiddeld maar liefst 830 kilo vet en eiwit. ‘Ik rij in ons loonbedrijf liever een band van duizend euro plat, dan dat er een koe tegen de grond ligt.’

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Een trekker met opraapwagen, een pers-wikkelcombinatie en een vierkantebalenpers staan al vroeg klaar om richting de eerste klanten te vertrekken. ‘Ze geven in de loop van de dag wat regen op, dus we beginnen op tijd’, vertelt Sytze Holtrop (58). De oprichter van loonbedrijf Holtrop in Rottum spreekt nog even de laatste planning door met zijn zoons Sietse (30) en Johannes (27) en enkele medewerkers, waarna de trekkers op pad gaan.

Het kost Holtrop geen moeite om het vizier vervolgens direct op de koeien te richten. Sterker nog, praten over de koeien tovert meteen een glimlach op het gezicht van de hardwerkende Friese ondernemer. ‘Na een hectische dag in het loonwerk geeft het melken van de koeien echt rust. Dan laat ik de mobiele telefoon in huis liggen en geniet ik. En als de koeien dan zoveel melk geven en alles probleemloos verloopt, dan stap ik met een grote glimlach na twee uur de stal weer uit.’

Erg lage bouwkosten

De melkveetak op het bedrijf is lang van een beperkte omvang geweest. In 1985 nam Holtrop het ouderlijke pachtbedrijf met 25 melkkoeien over. De omstandighe-

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Sytze Holtrop
aantal melk- en kalfkoeien	65
aantal stuks jongvee	30 (waarvan 15 uitbesteed)
grondgebruik	40 ha
rollend jaargemiddelde	10.021 4,63 3,65

den beperkten de groeiomvang, waardoor Holtrop in 1990 begon met kuilblokken snijden bij collega-veehouders. Een activiteit die groeide tot 600 kuilblokken per week op het hoogtepunt. Het waren de eerste voortekenen van een succesvol agrarisch loonbedrijf, dat vandaag de dag tot maximaal acht man op de weg heeft. Het loonbedrijf heeft eraan bijgedragen dat de melkveetak zich uiteindelijk toch kon ontwikkelen.

In 2013 werden de pachtboerderij en het land gekocht, maar nog altijd was het koppel slechts 35 koeien groot. Met het oog op het naderende einde van de quotering bouwden Sytze en zijn vrouw Hinke (53) Holtrop na enkele jaren van plannen smeden in 2014 een nieuwe stal. De keuze viel daarbij opnieuw op een grupstal, maar dan wel in een modern jasje. 'We hadden heel goede ervaringen met de grupstal. De koeien hebben nooit klauwproblemen en mortellaro kennen we niet. Daarnaast komt stress bij vaarzen die laag in de rangorde zitten, niet voor. Er heerst altijd zoveel rust in een grupstal. Ook het individueel voeren van de koeien bevalt me heel goed. Een vaars mag er gerust twee uur over doen om haar maisgift op te krijgen, concurrentie is er niet.' Een ander voordeel van de grupstal noemt Holtrop de

lage bouwkosten. Vanuit het vertrekpunt pachtboerderij en een klein koppel was niet iedere investering haalbaar. 'Als we deze grupstal in vijftien jaar afschrijven tot vijftig procent van de WOZ-waarde en de inrichting tot waarde nul en we delen dat op zes ton melk, dan kost de stal ons drie cent per kilo melk per jaar. Dat is een lachertje in vergelijking met een onderkelderde ligboxenstal. Die had inclusief een melkstal minimaal twee ton meer gekost.'

Duizend liter melk gestegen

Wie bij een grupstal denkt aan een bedompte en donkere stal, wordt bij Holtrop verrast. Licht en lucht staan centraal, het dak is geïsoleerd en de standplaatsen van de koeien zijn met 1,85 bij 1,25 meter ruim te noemen. De stal is van het type 'gezwaaide Hollandse stal', waarbij de twee rijen koeien met de koppen naar de buitenkant van de stal staan. Het stalsysteem bewijst volgens Holtrop ook wat bodemvruchtbaarheid betreft zijn waarde. 'We boeren hier op zandgrond, dus de vaste mest past goed. We zijn in staat om het organischestofgehalte in de grond al jaren ruim op peil te houden.' Het vooroordeel dat een grupstal veel arbeid kost, weer-

De gemiddelde productie is met dag en nacht weiden 38 liter

De krachtvoergift gebeurt handmatig tot een maximum van 10 kilo per koe per dag

De koeien krijgen twee keer per dag een nieuwe strook vers gras

De eigen blonde d'Aquitainestier wordt gebruikt voor gebruikskruising

Het kuilgras wordt jaarlijks opgeslagen in 750 vierkante balen

spreekt Holtrop. 'In de winter zit ik 's morgens om half negen aan de koffie en heb ik in 2,5 uur in mijn uppie alles gedaan. Het melken, voeren, instrooien en kalfjes voeren, alles is dan gebeurd', vertelt Holtrop. 'Het melken doe ik met acht hypermoderne melkstellen met automatische afname en melkmeting. In ongeveer een uur en een kwartier heb ik de koeien uit en een melkstal schoonspuiten hoef ik niet.'

Rond de tijd dat Holtrop de grupstal bouwde, kreeg hij wel wat sceptische opmerkingen. 'Even heb ik getwijfeld of ik het wel zou doen. Het is anders dan de grote meute doet en het past ook niet bij iedereen, maar achteraf ben ik heel blij met de keuze. Binnen twee jaar was de gemiddelde productie 1000 kilo melk per koe gestegen.'

Niet alleen eiwit voeren, ook fokken

Over de vraag waarom de grupstal bij hem past, hoeft Sytze Holtrop niet lang na te denken. 'Ik hou van rust in het koppel. Als ik 's morgens in de stal kom en ik de koeien brandschoon en tevreden zie herkauwen, liggend in een dik pak stro, dan geniet ik zo. En als ik dan sommige melkveehouders met tegenzin en in een sleur hun werk zie doen, bijvoorbeeld omdat het ze boven de pet groeit, dan prijs ik me gelukkig. Melkvee houden moet ook gewoon heel leuk zijn. En met 65 melkkoeien verdienen wij op deze manier een prima boterham.'

Als een koe tevreden herkauwt en zich goed voelt, dan vertaalt dat zich in hoeveel ze geeft, zo stelt Holtrop. Hij verwijst daarmee naar de huidige productie van de vee-stapel die net boven de 10.000 kilo melk ligt.

'Ik had nooit gedacht koeien te krijgen die 60 liter melk konden geven. De laatste mpr-controle gaven de koeien over het hele koppel bezien en met dag en nacht weiden 38 liter gemiddeld. Maar eigenlijk vind ik gehalten nog belangrijker', stelt hij. Jaarrond ligt het eiwit op 3,65 procent. Holtrop pakt de mpr-uitslag erbij en pikt er enkele koeien uit die zelfs meer dan 4 procent eiwit produceren. 'Deze dochter van Spencer produceert in 305 dagen meer dan 1100 kilo vet en eiwit. En vorig najaar zaten we zelfs even op 3,96 procent eiwit gemiddeld en dan ook nog net boven de 30 liter. Dan beur je nog eens melkgeld.'

De hoge gemiddelde productie bracht Holtrop ook al

Nog ruim 1100 grupstallen

Nederland telt op dit moment nog ruim 1100 melkveebedrijven die de koeien op de grupstal melken. Dat blijkt uit cijfers van Stichting Kwaliteitszorg Onderhoud Melkinstallaties (KOM). Uitgedrukt ten opzichte van alle bedrij-

ven melkt 6,5 procent van de melkveehouders op de grup. Ten opzichte van 2005 is er wel sprake van een flinke daling, toen molk nog 14,8 procent van de melkveehouders de koeien in een grupstal.

Overigens investeren er vrijwel ieder jaar nog veehouders in een nieuwe grupstalmelkinstallatie. In 2016 waren het er drie, in 2015 acht en in 2014 investeerden zeven veehouders in een nieuwe melkinstallatie op de grup.

diverse keren in de top tien van de mpr-statistieken van de regio Zuidwest-Friesland.

Eiwit voer je volgens Holtrop niet alleen, maar dat fok je er ook in. Hij gebruikt bij voorkeur positieve gehaltestieren. Omdat de veestapel nu op de gewenste omvang is, gebruikt Holtrop genoomfokwaarden, verkregen via Fokken op Maat, om te selecteren in zijn jongvee. Vol trots laat Holtrop een Dannokalf zien met 347 euro Inet. 'Tijdens de zomerperiode mis ik door de drukte op het loonbedrijf wel eens een tocht, waardoor de tussenkalf-tijd op 400 dagen ligt. In de loop van het seizoen doen we daarom de dekstier van het koppeltje zuivere blonde d'Aquitainekoeien van mijn zoon bij de melkkoeien. Dat levert vitale kalveren met een meerprijs op. En aan twintig procent vervanging hebben we toch genoeg.'

Mais laat oogsten

Om de hoge productie te realiseren is Holtrop scherp op de kwaliteit van het ruwvoer. De eerste snede van afgelopen jaar bevat 994 vem, 148 gram suiker en 173 gram ruw eiwit bij een opbrengst van 4 ton droge stof. Al het gras wordt via het eigen loonbedrijf in grote balen geperst, jaarlijks zo'n 750 stuks. Het grasland krijgt begin februari 20 tot 25 ton vaste mest en het restant aan stromest komt op het maisland. Tot half juli krijgt het grasland ook nog gier, die uit de vaste mest loopt, toegediend. Om het weidegras daarna fris en smakelijk te houden strooit Holtrop kas met kali.

De koeien krijgen buiten twee keer per dag een nieuwe strook gras. 'Daarom maaien we iedere week. Je moet de koeien kort en smakelijk gras blijven aanbieden. Deze tijd van het jaar is het echt maaien in dienst van beweidende', vertelt Holtrop.

Ook aan de mais stelt de melkveehouder hoge eisen. 'Ik wil minimaal 400 gram zetmeel hebben. Veel mais wordt veel te vroeg geoogst, doordat de oude mais op is of men niet durft te wachten. Maar voor maximaal zetmeel moet de mais hard deegrijp zijn. Het is dan ook rustiger in de pens en het wordt beter benut.'

Tijdens de zomerperiode krijgen de koeien naast dag en nacht weidegras tijdens het melken 6 kilo droge stof mais en kuilgras naar behoefte. Holtrop brengt dat met een blokkendoseerwagen voor de koeien. 'En de krachtvoercomputer ben ik zelf', grapt hij. 'Hoogproductieve koeien krijgen een kilo bestendige soja per dag, aangevuld met krachtvoer op basis van de melkgift. Een koe met 40 liter krijgt bijvoorbeeld 8 kilo.' De krachtvoerkosten bedragen 7,6 cent per kilo meetmelk.

Omdat Holtrop de koeien op het scherp van de snede voert, voegt hij sinds afgelopen winter standaard een buffer aan het rantsoen toe. 'Ik merk dat de benutting van het voer beter is en dat er meer rust in het rantsoen

komt. Een andere optie is meer structuur in het rantsoen voeren, maar dat verlaagt de energiedichtheid. De buffer is gewoon een stukje veiligheid.'

Voorsorteren nuttig geweest

Naast een goede productie staat ook diergezondheid hoog in het vaandel bij Holtrop. 'Een voorwaarde bij zo'n productie is dat er niets mis mag gaan. Ik heb ook een slechte dag als er iets met een koe fout gaat en Hinke ziet dat 's morgens al als ik binnenkom. Ik rij in ons loonbedrijf liever een band van duizend euro plat dan dat er een koe tegen de grond ligt. Gelukkig kun je op een grupstal dieren individueel in de gaten houden en bijvoorbeeld zien of ze voer opvretten.'

Op het moment van de peildatum voor het fosfaatrechtstelsel op 2 juli 2015 waren er inmiddels 50 koeien aan de melk en had Holtrop 24 stuks jongvee tussen de één en twee jaar. Dit voorsorteren is nuttig geweest. Het jongvee heeft gekalfd en inmiddels bezetten 65 melk- en kalfkoeien de grupstal. Aan de fosfaatreductie is vormgegeven door de huidige drachtige pinken uit te besteden aan een collega.

Of Holtrop overigens opvolging heeft, is nog de vraag. Zowel Sietse als Johannes halen meer voldoening uit het loonbedrijf, al vervangen ze Sytze wel als hij een weekje op vakantie is. 'Ze moeten alleen met de koeien verdergaan als ze het echt zelf willen', stelt Holtrop. 'Maar ik geniet er nu in ieder geval nog iedere dag van, mede door de grupstal.'

Video: melken op moderne grupstal

Online staat een video die laat zien hoe de koeien 's middags vanuit het weiland richting de grupstal komen, hun plek kiezen en worden gemolken.

[▶ Bekijk de film op **veeteelt.nl**](#)